

AK
Witko

++
DZIEDZIEWICZ Maria
z d. Sieniuto-Sokolnik
"Monika"

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

DZIEDZIEWICZ *Maria*.....

.....z d. *Siemuto-Sokolnik*.....

.....*Monika*.....

I./1. Relacja —

I./2. Dokumenty (sensu stricto) — dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację v k. 3 4 3

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja —

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne

VI. Fotografie —

Nazwa względnie stempel Archiwum

DZIEDZIEWICZ *Maria z d. Sieniuto-Scholnik "Monika"*
(nazwa zespołu, zbioru, kolekcji i sygnatura akt)

Lp.	Nazwisko i imię korzystającego	Temat pracy (ewent. cel wykorzystania)	Data korzystania
1	<i>Ewa Gawroniska</i>	<i>ratowanie brzozy</i>	<i>26. 10. 2021 r.</i>
2	<i>Ewa Gawroniska</i>	<i>skanowanie</i>	<i>13.05.2024 r.</i>
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

II

- Życiorys Marii Driedziejewicz z d. Siemiuto-Sokolnik, napisany przez jej córkę Janinę Barterań oraz relacja Janiny Kruk-Szeredy na temat Marii Driedziejewicz, zamieszczone w napisaniu „Nike. Nie ulec to zwyciężyci” nr 13 czerwiec 1994 s. 24-25

mps kopia k. 2 s. 1-2

- Biogram Marii Driedziejewicz z d. Siemiuto-Sokolnik, zamieszczony w publikacji „Zawołaci po imieniu. Księga kobiet-więźniów politycznych 1944-1958” T. I, 1999, s. 386 mps kopia k. 1, s. 3

SYLWETKI

MARIA DZIEDZIEWICZ, córka Teodora i Tekli z Jadków, z domu Sieniuto-Sokolnik, ur. 08.12.1900 r. w Podbrzeziu pow. Koszedary na Litwie. Pochodziła z patriotycznej rodziny i już w wieku 18 lat wstąpiła do Polskiej Organizacji Wojskowej, walcząc o niepodległość Polski.

Dom rodzinny zmuszona była opuścić w pośpiechu w przysłowiowej "koszuli", ponieważ groziło jej rozstrzelanie przez Litwinów. Uciekła do Wilna i tam zamieszkała na stałe.

Po odzyskaniu niepodległości brała czynny udział w życiu społecznym i politycznym, zawsze na pierwszym miejscu stawiała dobro Ojczyzny.

Kiedy wybuchła druga Wojna Światowa i Sowieci wkroczyli do Wilna rozpacziała po utracie Polski jak po kimś najbliższym.

W czasie okupacji od listopada była łączniczką Komendy Garnizonu ZWZ i AK m. Wilna oraz Delegatury Rządu R.P. w Wilnie, ps. "Monika". Zorganizowała punkt kolportażowy w mieszkaniu własnym oraz punkt kolportażowy i "skrynkę" w kawiarni własnej przy ul. Ostrobramskiej 4. Ryzyko było wielkie, ponieważ przychodzili tam żołnierze niemieccy oraz szpicle. Poza tym ofiarowała swoje mieszkanie na punkt powielania biuletynu radiowego, przeznaczonego dla prowincji. W mieszkaniu tym przechowywała cały sprzęt i razem z Pawłem Jasienicą (Lech Beynar) pracowała przy odbijaniu na powielaczu, redagowanego przez niego biuletynu. Z tego mieszkania położonego na drugim piętrze nie było odwrotu. Osobiście przenosiła ważne rozkazy i meldunki.

W czasie walki o Wilno przechowywała w swoim mieszkaniu żołnierzy AK, następnie przeprowadzając ich do lasu.

Została aresztowana przez władze radzieckie i osadzona w więzieniu na Łukiszkach w Wilnie. W 1945 r. w ramach "repatriacji" wyjechała do Polski i zamieszkała w Łodzi. Po wojnie na terenie Łodzi brała udział w nielegalnym związku "Ośrodek Mobilizacyjny Okręgu Wileńskiego AK".

Chroniła również żołnierzy AK wychodzących z lasu przed uwięzieniem. Zgłaszała ich rektorowi Franciszkowi Skupieńskiemu, który umieszczał ich na liście Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi.

Została aresztowana przez UB 15.09.1948 r. i wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie skazana na 10 lat więzienia. Przebywała w Fordonie. W 1955 r. wyszła z więzienia na roczną przerwę w odbywaniu kary ze względu na zły stan zdrowia. Na szczęście nie musiała wracać, ponieważ została objęta amnestią w 1956 r.

Zmarła dnia 6.02.1976 r. i zgodnie z jej życzeniem posypaliśmy trumnę garścią piasku z cmentarza na Rossie w Wilnie. Ostatnią wolą jej było, żeby prochy zostały przewiezione do ukochanego Wilna, kiedy będzie należało do Polski.

Za działalność w AK została odznaczona Krzyżem Armii Krajowej, ustanowionym przez dowódcę AK gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego dla upamiętnienia wysiłku żołnierza Polski Podziemnej w latach 1939-1945.

Janina Bartczak z domu Dziedziewicz
(córka Marii Dziedziewicz)

Marię Dziedziewicz poznałam przez Lecha Beynara (Paweł Jasienica), który w jej mieszkaniu redagował gazetkę konspiracyjną "Polska w walce" - ja pomagałam w powielaniu i kolportażu.

Była ona bardzo miłą i serdeczną koleżankę, która była gotowa wszystko zrobić, aby pomóc każdemu, kto pracował dla Polski. Do dyspozycji oddała swoje mieszkanie, czas i dzieliła się zarobkiem uzyskanym z prowadzenia cukierenki, która była również punktem kontaktowym konspiracji.

Marysia była gorącą patriotką, człowiekiem bezkompromisowym, prawym i uczciwym.

Janina Kruk-Szczerba

Dziedziejewicz Maria z d. Sieniuto-Sokolnik
ps. „Monika”

II/13
wyrok: 10 lat

Ur. 08.12.1900 r. w Podbrzeziu, pow. Koszedany na Litwie. W wieku 19 lat wstąpiła do POW. Od listopada 1939 r. w ZWZ-AK, łączniczka Komendy Garnizonu m. Wilno oraz Delegatury Rządu RP w Wilnie. W swoim mieszkaniu oraz w prowadzonej przez siebie kawiarni zorganizowała punkty kolportażu, swoje mieszkanie oddała na punkt powielania wydawanego przez Pawła Jasienicę (Lecha Beynara) biuletynu „Polska w Walce”. W czasie walki o Wilno w swoim mieszkaniu ukrywała żołnierzy AK, przeprowadzając ich później do lasu. W 1944 r. aresztowana przez NKWD i na krótko osadzona w więzieniu na Łukiszkach. W 1945 r. w ramach repatriacji wyjechała do Łodzi. Tam współpracowała z Ośrodkiem Mobilizacyjnym Okręgu Wileńskiego AK. Chroniła żołnierzy AK przed więzieniem, zgłaszała ich rektorowi Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi, a on umieszczał ich na liście studentów Uczelni. Aresztowana 15.09.1948 r., wyrokiem WSR w Warszawie skazana na 10 lat więzienia. Karę odbywała w Fordonie. W 1955 r. wyszła na wolność na roczną przerwę w odbywaniu kary ze względu na zły stan zdrowia. Resztę kary umorzono na podstawie amnestii. Zmarła 06.02.1976 r. Odznaczona Krzyżem AK.

Wg: relacja córki, Janiny Bartczuk

AK
Wilno

DZIEDZIEWICZ Maria
z d. białostoko-sokolnik
„Monika”

V Narwiškone karty informacyjne

AK
Wilno

DZIEDZIEWICZ Maria

z d. Sieniuto-Sokolnik
"Monika"

Urodziła się 8 grudnia 1900 r. w Podbrzeziu (powiat
Komedany) na Litwie. W czasie II wojny światowej była
Tęczyńską Komendy Garnizonu ŻWZ-AK m. Wilna oraz
Delegatki Rządu RP w Wilnie. Pracowała w kolportażu
i przy powielaniu biuletynu redagowanego przez Pawła Jasieniec
(leśnik Beynara). Przechowywała w swoim mieszkaniu
zobowiązany AK. Po wojnie więziona, skazana na 10 lat,
przebywała w więzieniu w latach 1948-1955.
Zmarła 6 lutego 1976 r.

DZIEDZIEWICZ Maria

 B[®] TECZKA WIĄZANA
"BEZKWASOWA" 250G
B/N
BARBARA
CZUŁCHÓW

5 906099 000653